

מדיניות פיקוח ואכיפה - הקמה ושימוש בפיגומי זקפים

בשנת 2014 פורסם דוח הוועדה הציבורית לקידום הבטיחות בעבודה והבריאות התעסוקתית במדינת ישראל (להלן-דוח ועדת אדם), במסגרתו ניתן דגש לכך שיש לדאוג לציוד בטיחותי באתרי בניה, מאחר ואחד הגורמים לתאונות עבודה בענף הבניין הוא שימוש בציוד לא תקני, לא תקין וחסר, במיוחד בפיגומים. בתחילת שנת 2019, פורסם תיקון לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), התשמ"ח-1988 (להלן – תקנות הבניה), אשר לפיו, בין היתר, נקבעו חובות על מבצע הבניה לעשות שימוש בפיגום זקפים אשר עומד בת"י 1139-1 (להלן-תקן ישראלי לפיגומים). יצוין, כי מדובר בתקן המבוסס על תקן אירופאי וכי תקן זה מחייב כבר היום בכל הקשור למכירה והשכרה של פיגומים, לפי תקנות הבטיחות בעבודה (מכירה והשכרה של מכונות, מיתקנים וציוד), תשס"א-2001. משכך, נמצא, כי נכון יהיה להרחיב את חובת עמידה בתקן זה גם על שימוש בפיגומי זקפים. כידוע, ממועד פרסום התקנות כאמור, חל עיכוב משמעותי ביכולתם של יבואנים ויצרנים לעמוד בדרישות התקן אל מול דרישות מכון התקנים, ועל כן פורסמה הודעה על עיכוב בפעולת הפיקוח והאכיפה, עד ל 28.2.22. נכון למועד כתיבת מסמך זה אושרו על-ידי מכון התקנים עשרה דגמים אשר מתוכם שמונה דגמים של יבואנים ושני דגמים של יצרנים.

מטרה-

מטרת המדיניות לאזן בין הצורך הבטיחותי, בדבר שימוש בציוד תקני באתרי בניה, לבין צפי יישום ההוראות בשטח, בהתחשב במשאבים וכמות הפיגומים הזמינים לשימוש מידי.

כמו כן, לאור ההבנה לפיה נדרשת התארגנות של המשק, במועד פרסום התקנה, בשנת 2019, נקבע מדרג גובה ביחס לכניסת התקנה לתוקף. משכך, גם במסמך זה מוצע לקבוע הדרגתיות ביחס לחובות החלות על מבצע הבנייה לעניין עמידת הפיגום בתקנה 34, כפי שיפורט בהמשך.

מסגרת נורמטיבית –

1. תקנה 34 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), ה ותשמ"ח-1988 -

" (א) מבצע בנייה לא יקים ולא ישתמש בפיגום זקפים אלא אם כן הוא עומד בכל דרישות תקנה זו :

(1) הפיגום עומד בדרישות תקן פיגומים ישראלי ;

(2) כל רכיב מרכיבי הפיגום סומן על ידי יצרן הפיגומים בסימון של קבע הכולל את הפרטים האלה : שם היצרן, דגם הפיגום, מועד הייצור ;

(3) בידי מבצע הבנייה תעודת בדיקה של מעבדה מאושרת כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים, התשי"ג-1953, המעידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות תקן הפיגומים הישראלי ; תעודה כאמור תידרש בין אם הפיגום יוצר בארץ ובין אם יובא מחוץ לישראל ;

(4) עותק של תעודת הבדיקה כאמור בפסקה (3) צורך לפנקס הכללי, הנמצא באתר שבו מותקן הפיגום.

(ב) נקבעה בתקנות אלה הוראה הנוגעת לפיגום זקפים העומדת בסתירה להוראה הקבועה בתקן פיגומים ישראלי, יגברו ההוראות הקבועות בתקן.

(ג) זקפים ומשטחים שיוצרו עד תום שישה חודשים מיום פרסומן של תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה) (תיקון), התשע"ט-2019, רשאי יצרנם לסמנם בשם היצרן ובדגם שלפיו יוצרו, אם היצרן קיבל אישור מעבדה מאושרת כמשמעותה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנות לאותו דגם לעניין תקן ישראלי לפיגומים, אף אם האישור ניתן לאחר מועד ייצורם, ואם עשה כן יראו את הסימון כאילו נעשה בהתאם להוראות תקנת משנה (א)(2)."

2. כלי אכיפה ופיקוח-

למינהל הבטיחות מנעד של כלים אכפתיים ואסדרתיים וביניהם אפשרות למתן צווי בטיחות וצווי שיפור לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954, הטלת עיצומים כספיים והמצאת התראות מינהליות לפי החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011 וסמכות לחקירה לשם העמדה לדין פלילי. לבסוף לתביעה הפלילית של זרוע עבודה סמכויות להעמדה לדין פלילי במקרים המתאימים ובהתאם לנוהל ניתוב. המינהל יפעל לאכיפת תקנה 34 לתקנות הבניה תחילה בהטלת צווים כאשר על הפרת הצווים ניתן יהיה לנקוט בהליכים פליליים בהתאם לנוהל ניתוב תיקים או בהליכים מינהליים לפי החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011.

מדרג הפיקוח והטלת צו שיפור / צו בטיחות -

הגדרות

"פיגום זקפים" – כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה), תשמ"ח-1988 (להלן – תקנות הבניה).

"צו בטיחות" - צו כמשמעותו בסעיף 6 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954.

"צו שיפור" – צו כמשמעותו בסעיף 8 לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, תשי"ד-1954.

"תקן פיגומים ישראלי" – כהגדרתו בתקנות הבניה.

אכיפת דרישות תקנה 34 -

מדיניות האכיפה לעניין עמידה בדרישות תקנה 34 תחול לפי הכללים הבאים :

1. האכיפה לגבי פיגום זקפים שאינו עומד בדרישות תקנה 34 לתקנות הבניה (אינו עומד בתקן פיגומים) תתבצע עפ"י לוחות זמנים ובהתאם למדרג אמצעי האכיפה המפורטים בטבלה שלהלן, בשים לב לגובה הפיגום :

מתחת ל- 18 מטר	מעל 18 מטר	מעל 24 מטר	מ- 30 מטר ומעלה	
צו שיפור **	צו שיפור **	צו שיפור **	*צו שיפור ל-45 ימים.	מ 1.8.22 עד 31.10.22
צו שיפור **	צו שיפור **	*צו שיפור ל-45 ימים.	*צו שיפור ל-45 ימים.	מ 1.11.22 עד 28.2.23
צו שיפור **	*צו שיפור ל-45 ימים.	*צו שיפור ל-45 ימים.	*צו שיפור ל-45 ימים	מ 1.3.23 עד 31.7.23
*צו שיפור ל-45 ימים.	*צו שיפור ל-45 ימים	*צו שיפור ל-45 ימים.	*צו שיפור ל-45 ימים	מ 1.8.23

מבצע בנייה נדרש להחזיק בתעודת בדיקה של מעבדה מאושרת המעידה כי דגם הפיגום עומד בדרישות התקן כאמור בתקנה 34(א)(3)-ו(4) לתקנות הבניה.

* צו שיפור ל-45 ימים - הצו ניתן למבצע הבניה ומטיל עליו חובה לעמוד בהוראות תקנה 34 ביחס לפיגום שלגביו הוצא הצו תוך 45 ימים.

**צו שיפור בעד פיגום שאינו עומד בתקן - הצו ניתן למבצע הבניה ומטיל עליו חובה לעמוד בהוראות תקנה 34 לתקנות הבניה בכל אתר בו הוא מבצע בנייה תוך חצי שנה ממועד מתן הצו או במועד שלפי הטבלה ניתן יהיה להטיל בשל הפרת הוראה זו שיפור ל-45 ימים, המוקדם מבניהם.

2. על אף האמור בסעיף 1, נמצאו ליקויים בטיחותיים בפיגום זקפים, בין אם עומד בדרישות תקן פיגומים ובין אם לאו, ומפקח עבודה שוכנע כי המשך השימוש בפיגום באתר מסוכן לשלמו או לבריאותו של אדם, יוטל באופן מידי צו בטיחות האוסר על המשך עבודות על הפיגום ובכלל זה הרחקת הסכנה עד להתקנת פיגום העומד בתקן פיגומים.

יובהר, בכל מקרה של הפרת צו, יתאפשר שימוש באמצעים הקבועים בחוק לרבות הטלת קנסות, עיצומים כספיים, הוצאת צו בטיחות האוסר המשך עבודות ונקיטת הליכים פליליים, בהתאם לנוהל ניתוב תיקים¹.

תחילה -

תחילתה של מדיניות זו מיום 1.8.22.

הבהרות לתחולה -

מדיניות אכיפה זו לא תחול על פיגום תעשייתי מסוג "כלוב ציפורים" כאמור במסמך שפורסם באתר האינטרנט של המינהל² מיום 15.5.2022 לפיו יחולו עליו הוראות תקנות הבנייה ביחס לפיגום זה, למעט הוראות תקנה 34. עוד יובהר כי ביום 18.7.22 פורסמה להערות ציבור טיוטת תיקון תקנות הבניה שעניינה שימוש ברכיבי פיגום שאינם מסומנים על ידי יצרן הפיגומים כאמור בתקנה 34(א)(2) לתקנות הבניה ובימים אלה נבחנות הערות ציבור בקשר לאותה הצעה.

(-)	(-)	(-)
<u>דבורה ספיר – אליעזר</u> היועצת המשפטית	<u>יחזקאל שוורצמן</u> מפקח עבודה ראשי	<u>גלי לוי, עו"ד</u> התובעת הראשית

נחתם ביום כ"ט בתמוז, התשפ"ב

(28 ביולי 2022)

¹ נוהל ניתוב תיקים מיום 14.9.20

² פיגומי זקפים תעשייתיים-הנחיית המינהל מיום 15.5.22